

Finansutskottet

Regeringens proposition till riksdagen om en tilläggsbudget för 2022

Regeringens proposition till riksdagen om komplettering av tilläggsbudgetpropositionen för 2022 (RP 2/2022 rd)

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen om en tilläggsbudget för 2022 (RP 2/2022 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande.

Regeringens proposition till riksdagen om komplettering av tilläggsbudgetpropositionen för 2022 (RP 2/2022 rd) (RP 26/2022 rd): Ärendet har remitterats till finansutskottet för betänkande.

Utskottet har sambehandlat propositionerna och ger ett enda betänkande om dem.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

I tilläggsbudgetpropositionen för 2022 föreslås inga ändringar i inkomstposterna, men den ökar statens utgifter med cirka 594 miljoner euro.

Ökningen av utgifterna beror till stor del på coronavirussituationen. Den största anslagsökningen görs inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde, där det föreslås 200 miljoner euro för ersättning för stängning som beviljas på grund av restriktionsåtgärder under coronavirussituationen och för genomförande av den sjätte ansökningsomgången för temporärt kostnadsstöd till företag (EkUB 5/2022 rd — RP 9/2022 rd). För undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde föreslås för sin del ett tillägg på sammanlagt omkring 68 miljoner euro till de coronaunderstöd som betalas till kultur- och konstinstitutioner, sammanslutningar och individer inom kulturbranschen samt till idrotts- och motionsevenemang och till de ökade uppgifter som dessa föranleder.

Tilläggsanslag föreslås också för anskaffning av nya covid-19-vaccin och eventuella boosterdosser (70,5 miljoner euro), hemtest till skolor och läroanstalter (10 miljoner euro) samt covid-19-läkemedel (14 miljoner euro). Dessutom föreslås 30 miljoner euro för stöd till kollektivtrafiken i stora och medelstora stadsregioner och 17 miljoner euro för trygghet av flygförbindelser till landskapen.

Betänkande FiUB 4/2022 rd

Päälukka 28

Utöver de utgifter som föranleds av coronavirussituationen innehåller tilläggsbudgetpropositionen en finansiering på 155,7 miljoner euro för att inrätta välfärdsområdena. Tillägget gäller i synnerhet en tidigareläggning av finansieringen av nödvändiga IKT-ändringskostnader.

För att underlätta lönsamhetskrisen inom jordbruket har man tagit i bruk likviditetslån med statlig borgen. Till följd av detta föreslås ett tilläggsanslag på 8 miljoner euro till Gårdsbrukets utvecklingsfond för att täcka eventuella borgensförluster som orsakas staten. Dessutom förnyas bland annat fullmakten för anskaffning av två nya utsjöbevakningsfartyg som beviljats Gränsbevakningsväsendet för 2021 (320 miljoner euro).

Tilläggsbudget för 2022 ökar statens behov av nettoupplåning med 594 miljoner euro. Statens nettoupplåning beräknas uppgå till cirka 7,6 miljarder euro år 2022. Statsskulden beräknas uppgå till cirka 136 miljarder euro vid utgången av 2022, vilket är cirka 52 procent i förhållande till bruttonationalprodukten.

Efter Rysslands angrepp mot Ukraina i slutet av februari har marknadsläget i Europa redan förändrats och den ekonomiska osäkerheten ökat. Kriget inverkar negativt också på Finlands ekonomi. I de kommande tilläggsbudgetarna är det viktigt att bedöma hur krisen påverkar verksamheten och resursbehovet inom olika förvaltningsområden.

DETALJMOTIVERING

ANSLAG

Huvudtitel 28

FINANSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

89. Finansieringen av välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen

30. Finansiering av välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen och av vissa uppgifter för Helsingfors stad (reservationsanslag 3 år)

Under momentet föreslås ett tillägg på 155,7 miljoner euro, varav största delen (147 miljoner euro) är avsett för kostnader för att bygga upp IKT-system som är nödvändiga med tanke på välfärdsområdenas verksamhet, förvaltning och beslutsfattande. Anslaget riktas också till annan finansiering av beredningen av välfärdsområden och även till stödjande av fullmäktigegruppers verksamhet (5,7 miljoner euro). Det är delvis fråga om att tidigare lägga finansieringen av IKT-ändringskostnaderna som reserverats för 2023.

Utskottet välkomnar propositionen och konstaterar att tilläggsfinansieringen är nödvändig för att inrättandet av välfärdsområdena ska kunna beredas och organiseringsansvaret överföras säkert i början av 2023.

Betänkande FiUB 4/2022 rd
Huvudtitel 29

Utskottet påpekar att välfärdsområdena har olika utgångspunkter vid uppbyggandet av IKT-system. De områden som inte har en färdig integrerad samkommun för social- och hälsovården behöver betydligt mer finansiering än de områden som baserar sig exempelvis på informationssystem som redan finns i en samkommun eller ett sjukvårdsdistrikt. Det är därför viktigt att man i beräkningsgrunderna för finansieringen beaktar regionernas olika utgångspunkter och faktiska finansieringsbehov.

Utskottet betonar att de ändringskostnader som social- och hälsovårdsreformen medför och behovet av finansiering för dem måste följas noggrant och att man måste förbereda sig på att anvisa tilläggsresurser i planen för de offentliga finanserna och i budgetberedningen.

Huvudtitel 29

UNDERVISNINGS- OCH KULTURMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

80. Konst och kultur

Regeringen föreslår ett tillägg på drygt 34 miljoner euro för understöd till personer, firmor och ensamföretagare inom konst- och kultursektorn och ett tillägg på drygt 28 miljoner euro till konst- och kulturinstitutioner samt sammanslutningar inom kultursektorn för ersättning av förluster till följd av minskade inkomster från inträdesbiljetter och andra inkomster.

Utskottet välkomnar tillskotten och anser det vara viktigt att tilläggsbudgeten (mom. 32.40.43) också innehåller extra resurser för kostnadsstöd som kan sökas av bland annat företag i evenemangsbranschen.

Åren 2020 och 2021 anvisades sammanlagt cirka 262 miljoner euro under undervisnings- och kulturministeriets huvudtitel för stöd till konst- och kultursektorn och dess aktörer för att minska de negativa konsekvenserna av coronakrisen. Trots stödåtgärderna har de kreativa branschernas inkomstförluster varit omfattande. Coronapandemin har orsakat exceptionellt stora inkomstförluster för aktörer inom konst och kultur, eftersom verksamheten länge har varit avstannad på grund av restriktionerna. De kreativa branscherna har varit en av de största förlorarna under pandemin.

När pandemin avtar är det viktigt att verksamheten inom de kreativa branscherna inleds snabbt, eftersom kultur och kreativa branscher har en betydande positiv effekt på sysselsättningen och den ekonomiska aktiviteten och dessutom främjar de bland annat hälsa och välfärd. Efter epidemin kommer konst och kultur att bli allt viktigare, eftersom de behövs och kan utnyttjas för att bygga upp framtiden och skapa nya möjligheter.

Utskottet anser dessutom att det är viktigt att den så kallade evenemangsgarantin också står till förfogande för kostnaderna för förberedelser till evenemang sommaren 2022. Detta skulle bidra till sektorns återhämtning, eftersom risken för att kulturella evenemang ställs in fortfarande är stor. Det ökar aktörernas ekonomiska osäkerhet och försvårar verksamhetens kontinuitet.

Betänkande FiUB 4/2022 rd
Huvudtitel 30

Huvudtitel 30

JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

20. Jordbruk och livsmedelsekonomi

61. Överföring till Gårdsbrukets utvecklingsfond (reservationsanslag 3 år)

Utskottet är mycket oroat över jordbrukets lönsamhet. Situationen har varit svag redan i flera år, men år 2021 övergick den i kris när kostnadsökningen förenades med en låg skördenivå till följd av en torr och varm sommar.

Det viktigaste problemet är att priset på energi har stigit betydligt och att priserna på gödselmedel till följd av det i värsta fall har fördubblats. Enligt den utredning som utskottet fått beräknas kostnadsökningen för gårdsbruksenheter uppgå till sammanlagt omkring 500 miljoner euro och företagarinkomsten beräknas sjunka med en femtedel år 2021.

Eftersom lönsamheten redan länge varit blygsam är buffertarna i gårdsbruksenheter ekonomiskt små. Företagens betalningssvårigheter ökar när kostnaderna hålls på en hög nivå och det finns en risk för att en del av de gårdsbruksenheter som annars är ekonomiskt lönsamma får likviditetsproblem. Situationen har allvarliga konsekvenser för produktionskontinuiteten om produktionsinsatserna för den kommande vegetationsperioden inte kan skaffas. Dessutom är situationen särskilt svår för husdjursgårdar, där den egna foderspannmålsskörden har varit svag och produktionen till stor del är beroende av köpta insatser. Producentpriset täcker inte de ökade kostnaderna.

Utskottet välkomnar att statliga garantier för likviditetslån till jordbruksföretag infördes i början av 2022. Förlustrisken för nya lån med statlig borgen (40 miljoner euro) beräknas uppgå till cirka 8 miljoner euro (20 procent), vilket föreslås bli fogat till det aktuella momentet. För att underlätta situationen anser utskottet också att det är viktigt att kreditinstituten aktivt erbjuder sina kunder möjlighet till statsborgen.

Statsborgen är en konkret hjälp och i nuläget en mycket viktig åtgärd. Vid utfrågningen av de sakkunniga i utskottet framgick det dock att kostnadsökningen på de största gårdarna enligt en försiktig uppskattning uppgår till 100 000—200 000 euro. Det individuella lånets maximibelopp är 62 500 euro, vilket innebär att den nuvarande statsborgen är otillräcklig. Dessutom kan antalet gårdar som behöver likviditetslån vara större än beräknat (cirka 800 gårdar).

Utskottet anser därför att det är nödvändigt att också vidta andra omedelbara åtgärder för att lösa den akuta krisen, såsom befrielse från fastighetsskatt på produktionsbyggnader inom jordbruket. En varaktig förbättring av lönsamheten förutsätter dock framför allt en förbättring av marknadsläget och därigenom en höjning av producentpriset. Det är angeläget bland annat att Konkurrens- och konsumentverket och livsmedelmarknadsombudsmannen aktivt följer hur marknaden fungerar och snabbt reagerar på störningar och missbruk av marknadsställning. Det behövs en rättvis handelspraxis för att producentens andel av priset på slutprodukten ska öka. Förbättrad lönsam-

Betänkande FiUB 4/2022 rd
Huvudtitel 31

het är ett villkor för fortsatt produktion, tryggad försörjningsberedskap och överlag för den inhemska livsmedelskedjans framtid.

Huvudtitel 31

KOMMUNIKATIONSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

20. Tjänster inom trafik, transport och kommunikation

55. Köp och utvecklande av tjänster inom den offentliga persontrafiken (reservationsanslag 3 år)

För köp av tjänster inom den offentliga persontrafiken föreslås ett tillägg på 47 miljoner euro, varav 30 miljoner euro anvisas för stöd till kollektivtrafiken i stora och medelstora stadsregioner samt för stöd för regional och lokal trafik. Återstoden (17 miljoner euro) används för att förlänga avtalet om köp av flygtrafiktjänster mellan de regionala flygplatserna och Helsingfors-Vanda flygplats.

Tilläggsstöd för kollektivtrafiken behövs, eftersom biljettintäkterna har varit mindre än väntat också i början av 2022, då coronarestriktionerna och rekommendationerna om distansarbete ytterligare har minskat användningen av kollektivtrafik. Också närings-, trafik- och miljöcentralerna har ett behov av att anskaffa fler transporter än vanligt, när trafiken på marknadsvillkor har minskat.

Det nu föreslagna kollektivtrafikstödet täcker närmast de förluster av biljettinkomster och nödvändiga extra anskaffningar som uppkommit under januari—februari. Eftersom passagerarmängderna fortfarande kan vara betydligt lägre än normalt, bör behovet av tilläggsstöd bedömas också i de kommande tilläggsbudgetarna.

Det är också viktigt att upphandlingen av flygtrafiken inleds så snart som möjligt för att det nya köpeavtalet ska träda i kraft så snart som möjligt efter det att det nuvarande avtalet löper ut i augusti 2022.

Huvudtitel 32

ARBETS- OCH NÄRINGSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

40. Specialfinansiering för företag

43. Kostnadsstöd för företag (reservationsanslag 2 år)

Riksdagen har antagit en lag om ändring av lagen om temporärt kostnadsstöd för företag (EkUB 5/2022 rd — RP 9/2022 rd). Det är fortfarande ändamålsenligt att företagsverksamheten kompenseras för skador som orsakas av stängningsbestämmelser, förbud mot offentliga tillställningar och

Betänkande FiUB 4/2022 rd **Yhteenveto**

andra lindrigare restriktioner i anslutning till covid-19-pandemin. Företagen ges därför nu redan för sjätte gången möjlighet att ansöka om kostnadsstöd. För att täcka detta föreslås 200 miljoner euro under momentet.

Utifrån en utredning anser utskottet att det föreslagna anslaget är tillräckligt eftersom det fortfarande finns anslag disponibla som blivit oanvända vid tidigare stödomgångar (43 miljoner euro). Kostnadseffekten av den nya ansökningsomgången beräknas uppgå till 231 miljoner euro. Utskottet understryker att stödet snabbt måste kunna sökas och finnas tillgängligt.

Dessutom hänvisar utskottet till ekonomiutskottets betänkande (EkUB 5/2022 — RP 9/2022 rd) och påpekar att det vid bedömningen av stödinstrument bör finnas aktuell information om ekonomin även i fortsättningen. Riksdagen har på basis av ekonomiutskottets betänkande godkänt ett uttalande där det förutsätts att verksamheten i Helsinki GSE:s lägesrum omedelbart kan fortsätta (RSv 12/2022 rd — RP 9/2022 rd).

SAMMANFATTNING

Enligt propositionerna ökas såväl anslagen som nettoupplåningen och skuldhanteringen med 594 041 000 euro.

Efter de föreslagna ändringarna är de budgeterade inkomsterna och anslagen i år med beaktande av den ordinarie budgeten och tilläggsbudgeten 65 540 478 000 euro.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Finansutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner förslaget till en tilläggsbudget för 2022 i enlighet med propositionen RP 2/2022 rd och den kompletterande propositionen RP 26/2022 rd utan ändringar.

Riksdagen beslutar att tilläggsbudgeten för 2022 tillämpas från den 16 mars 2022.

Helsingfors 9.3.2022

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Johannes Koskinen sd
medlem Anders Adlercreutz sv
medlem Vilhelm Junnila saf (delvis)
medlem Heli Järvinen gröna
medlem Esko Kiviranta cent
medlem Jari Koskela saf
medlem Hanna Kosonen cent
medlem Pia Lohikoski vänst

Betänkande FiUB 4/2022 rd

medlem Sari Multala saml
medlem Riitta Mäkinen sd
medlem Raimo Piirainen sd
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Sami Savio saf
medlem Iris Suomela gröna
medlem Pia Viitanen sd
medlem Ville Vähämäki saf
ersättare Sari Essayah kd
ersättare Petri Honkonen cent
ersättare Merja Kyllönen vänst
ersättare Lulu Ranne saf (delvis)
ersättare Veronica Rehn-Kivi sv
ersättare Janne Sankelo saml.

Sekreterare var

utskottsråd Hellevi Ikävalko
utskottsråd Mari Nuutila.

Betänkande FiUB 4/2022 rd
Reservation 1 /saf

Reservation 1 /saf

Allmän motivering

Sannfinländarna anser att årets första tilläggsbudget huvudsakligen dirigerar medel till motiverade ändamål. Det är inte befogat att spara in på vaccinutgifterna i samband med coronapandemin, och en ny omgång för kostnadsstöd till företag är nödvändig på grund av nedstängningsåtgärderna. Det föreslagna inledandet av finansieringen av välfärdsområdena är nödvändigt för att informationssystemen ska vara i drift när reformen träder i kraft.

Det finns sammanlagt 403 miljoner ofördelade medel för i år. De snabbt försämrade ekonomiska utsikterna och de nya utgiftsbehoven, när flera sektorer håller på att råka i svårigheter, kommer att kräva uppmärksamhet och pengar även senare i år. Sannfinländarna är för närvarande särskilt oroad över jordbrukets nödläge, de ekonomiska sanktionerna och motsanktionerna samt översynen av EU:s ekonomiska avtal.

Detaljmotivering

ANSLAG

Huvudtitel 28

FINANSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

89. Finansieringen av välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen

30. Finansiering av välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen och av vissa uppgifter för Helsingfors stad (reservationsanslag 3 år)

Partipolitiskt gruppstöd

Regeringen föreslår ett tillägg på 155 746 000 euro under momentet, vilket inbegriper 5 746 000 euro för stödande av fullmäktigegrupper i välfärdsområdesfullmäktige. Gruppstödet innebär cirka 4 166 euro per fullmäktigeledamot, då antalet ledamöter är 1 379. Dessutom föreslår regeringen att resurserna till temporära beredningsorgan ska kunna användas för politiskt stöd till fullmäktigegrupperna. Totalfinansieringen gör det möjligt att betala nästan obegränsat stöd för partipolitiskt arbete.

Sannfinländarna anser att gruppstödet är totalt oskäligt. Målet för social- och hälsovårdsreformen bör vara en tunn och effektiv förvaltning. Ekonomiska, personella och övriga resurser måste riktas till den egentliga serviceproduktionen, där bristen på finansiering är särskilt stor. Partipolitiskt stöd främjar inte målen.

Betänkande FiUB 4/2022 rd
Reservation 1 /saf

Fullmäktigegrupperna har tillgång till välfärdsområdenas informationstjänster och övriga tjänster på samma sätt som de förtroendevalda har i kommuner och samkommuner. Fullmäktigegrupperna kan också anvisas möteslokaler och gemensamma utbildningar och seminarier för ledamöterna. För dessa åtgärder behövs inget särskilt gruppstöd i välfärdsområdena.

Sannfinländarna anser att det anslag på 155 746 000 euro som beviljas under momentet i sin helhet måste anvisas för utveckling av IKT-systemen.

Totala kostnader och ändringskostnader för social- och hälsovården

Den reserv för ändringskostnader i välfärdsområdesreformen som regeringen reserverat i ramarna för 2022—2025 uppgår till cirka 440 miljoner euro. Enligt sakkunnigyttrandena kommer denna summa nästan helt och hållet att användas redan 2022. Betydande kostnader uppstår dock ännu 2023 och därefter. Dessa kostnader ingår inte i ramarna.

Totalkostnaderna för reformen håller på att överskridas till alla delar jämfört med vad som beräknades när riksdagen behandlade lagstiftningen. Det är nödvändigt att regeringen utan dröjsmål lämnar riksdagen en utredning om de faktiska kostnaderna för reformen, med en specificering av ändringskostnaderna och övriga kostnader samt finansieringen av dem.

Avvärj landskapsskatten

Regeringen har inte gett riksdagen någon klar information om huruvida den bereder ett införande av landskapsskatt i enlighet med sitt program och om den i så fall ämnar lämna en proposition om saken till riksdagen. Sannfinländarna förespråkar inte en ny skatt om den skärper den totala skattesatsen, behandlar olika områden ojämlikt och bland annat försvagar den ekonomiska tillväxten.

Vi föreslår

att riksdagen stryker stycke 3 i beslutsdelen under moment 28.89.30 och

att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 1

Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål lämnar riksdagen en redogörelse för de totala kostnaderna för välfärdsområdesreformen och separat för ändringskostnaderna samt finansieringen av kostnaderna.

Reservationens förslag till uttalande 2

Riksdagen förutsätter att regeringen avstår från beredningen av den så kallade landskapsskatten och på så sätt förhindrar en höjning av den totala skattesatsen och ökad ojämlikhet mellan områdena och deras invånare.

Betänkande FiUB 4/2022 rd
Reservation 1 /saf

Huvudtitel 30

JORD- OCH SKOGSBRUKSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

20. Jordbruk och livsmedelsekonomi

61. Överföring till Gårdsbrukets utvecklingsfond (reservationsanslag 3 år)

Jordbruket befinner sig nu i den värsta krisen sedan Finland blev medlem i EU. Ett stort antal gårdar har lagt ned sin verksamhet eller håller på att gå i konkurs. På grund av den ekonomiska krisen tänker en del jordbrukare låta bli att genomföra vårsådden eftersom de inte har pengar för utsäde, gödselmedel och bränslen. Detta kommer senare att leda till brist på rena, inhemska livsmedel.

Produktionskostnaderna inom jordbruket har stigit med rekordfart. Lönsamheten ligger nu på den lägsta nivån under EU-medlemskapet. Buffertarna har gått åt och skörden under vegetationsperioden 2021 var svag. Krisen hotar den finländska jordbruksnäringen, livsmedelsproduktionen och försörjningsberedskapen. Den allvarliga situationen är ett hot mot hela landsbygden, där också många andra faktorer, bland annat den kraftiga höjningen av energipriset, orsakar problem.

Inom jordbruket råder ett nödläge som hotar hela Finlands befolkning. Regeringen föreslår i tilläggsbudgeten som enda åtgärd ett litet tillägg på 8 miljoner euro till Gårdsbrukets utvecklingsfond. Andra kortsiktiga och långsiktiga åtgärder saknas. Sannfinländarna föreslår ett brett åtgärds paket för att säkra det finländska jordbruket, försörjningsberedskapen och självförsörjningen samt utvecklingen av landsbygden.

Vi föreslår

att riksdagen ökar moment 30.20.61 med 10 000 000 euro för Gårdsbrukets utvecklingsfonds omkostnader och godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 3

Riksdagen förutsätter att regeringen utlyser nödläge inom jordbruket och utan dröjsmål vidtar åtgärder för att trygga den inhemska livsmedelsproduktionen, självförsörjningen och försörjningsberedskapen.

Reservationens förslag till uttalande 4

Riksdagen förutsätter att regeringen permanent slopar fastighetsskatten på jordbruksbyggnader redan från och med debiteringen 2022.

Reservationens förslag till uttalande 5

Betänkande FiUB 4/2022 rd
Reservation 1 /saf

Riksdagen förutsätter att regeringen återtar eller upphör att bereda och driva på klimatpolitiska åtgärder inom jordbruket som försämrar jordbrukets lönsamhet, ökar byråkratin eller kringsskär jordbrukets verksamhetsmöjligheter.

Reservationens förslag till uttalande 6

Riksdagen förutsätter att regeringen årligen ger gårdarna 12 månader kostnadsfri betalningstid för att betala mervärdesskatten de tre närmaste åren.

Reservationens förslag till uttalande 7

Riksdagen förutsätter att regeringen säkerställer att Gårdsbrukets utvecklingsfonds likviditetslån och borgenskapacitet är tillräckliga.

Reservationens förslag till uttalande 8

Riksdagen förutsätter att regeringen sänker energikostnaderna inom jordbruket bland annat genom riktade skatteåtgärder.

Reservationens förslag till uttalande 9

Riksdagen förutsätter att regeringen vidtar åtgärder för att fördela kostnaderna för livsmedelskedjans olika delar så att primärproducenten får en rättvis andel av det slutliga priset.

Reservationens förslag till uttalande 10

Riksdagen förutsätter att regeringen skyndsamt bereder de ändringar i livsmedelsmarknadslagen som krisen kräver.

Reservationens förslag till uttalande 11

Riksdagen förutsätter att regeringen främjar bankernas beredskap att bevilja amorteringsfria lån och räntelättnader för jordbrukarnas lån.

Reservationens förslag till uttalande 12

Riksdagen förutsätter att regeringen lindrar det årliga kravet på företagarinkomst och utbildning för unga jordbrukare.

Reservationens förslag till uttalande 13

Riksdagen förutsätter att regeringen förbättrar jordbrukarnas möjligheter till skuldsanering av företag.

Reservationens förslag till uttalande 14

Betänkande FiUB 4/2022 rd
Reservation 1 /saf

Riksdagen förutsätter att regeringen avvecklar byråkratin och tillståndskraven i fråga om jordbruk och försäljning på gårdar.

Reservationens förslag till uttalande 15

Riksdagen förutsätter att regeringen effektiviserar den offentliga sektorns föredömlighet i upphandlingen av matjänster.

Reservationens förslag till uttalande 16

Riksdagen förutsätter att regeringen stärker finansieringen av och verksamhetsförutsättningarna för jordbrukets binärningar.

Reservationens förslag till uttalande 17

Riksdagen förutsätter att regeringen tryggar tillgången till avbytarservice inom jordbruket.

Reservationens förslag till uttalande 18

Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att jordbrukarna får de tjänster de behöver för att orka psykiskt.

Reservationens förslag till uttalande 19

Riksdagen förutsätter att regeringen utreder en sänkning av den momssats som producenten betalar bland annat för kött och i tillämpliga delar inför samma typ av skattelättnader för köttproducenter som i Tyskland.

Reservationens förslag till uttalande 20

Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål vidtar åtgärder för att sänka priserna på uppvärmningsbränslen och drivmedel i synnerhet för att stödja jordbruket men också hela primärproduktionskedjan, virkesförsörjningen och industrin.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner förslaget till tilläggsbudget för 2022 enligt betänkandet men med ändringarna ovan och

att riksdagen godkänner de 20 uttalanden som föreslås ovan.

Betänkande FiUB 4/2022 rd
Reservation 1 /saf

Helsingfors 9.3.2022

Ville Vähämäki saf
Vilhelm Junnila saf
Jari Koskela saf
Sami Savio saf

Betänkande FiUB 4/2022 rd Reservation 2 /saml

Reservation 2 /saml

Allmän motivering

Utan en hållbar ekonomi skulle vi inte ha ett slagkraftigt försvar, världens bästa skola, fungerande hälsovård och bra kollektivtrafik. Vi känner oro över välfärdstjänsternas framtid och vårt samhälles kriställighet. Ju längre reformerna drar ut på tiden, desto sämre blir vår ekonomi och desto snävare blir vårt ekonomiska spelrum. Finland behöver en förändring. Välfärdssamhällets strukturer måste reformeras utifrån de övriga nordiska ländernas exempel, det vill säga så att arbete prioriteras. Finland kan förnyas endast genom arbete, företagsamhet samt kunskap och teknik. Samtidigt måste människornas delaktighet i samhället stärkas genom en ansvarsfull och medkännande attityd.

Rysslands förintelsekrig i Ukraina förändrar snabbt och kraftigt säkerhetsläget i Europa. Kriget och de exceptionellt omfattande sanktionerna mot Ryssland kommer att orsaka en negativ ekonomisk chock. Finlands handel med Ryssland har minskat betydligt sedan 2014, vilket begränsar den direkta effekten på kort sikt. Det instabila säkerhetsläget i Finland kan försvaga vår förmåga att locka investeringar, vilket kan ha betydande långsiktiga konsekvenser. Angreppskriget medför två direkta konsekvenser för skötseln av de offentliga finanserna. Samhällets övergripande beredskap måste stärkas snabbt så att den motsvarar det förändrade säkerhetspolitiska läget. Vi måste omedelbart bedöma vilka åtgärder som krävs och täcka kostnaderna för den nödvändiga beredskapen. Å andra sidan framhävs betydelsen av den offentliga ekonomins kriställighet allt kraftigare. Vi har inte längre råd att skjuta upp reformer som stärker de offentliga finanserna och samhällets resiliens. I vårens rambeslut om de offentliga finanserna måste regeringen förbinda sig att avsevärt stärka de offentliga finanserna både genom en moderat utgiftspolitik och genom betydande sysselsättningsreformer samtidigt som samhällets totala beredskap stärks.

Regeringsprogrammets centrala mål för den ekonomiska politiken var av strukturell karaktär. För att trygga välfärdstjänsterna ville man minska det strukturella underskottet i de offentliga finanserna. Enligt de senaste bedömningarna kommer de offentliga finanserna efter regeringsperioden dock att vara strukturellt svagare än 2019. Det betyder att Finland efter valperioden är ännu sämre förberett på den utmaning som åldrandet innebär och har sämre förutsättningar att lösa klimatförändringsproblemen och att skydda medborgarna mot nya kriser.

Samlingspartiet anser att en höjning av sysselsättningsgraden fortfarande bör vara den främsta vägen att stärka de offentliga finanserna. Regeringen genomför inte de sysselsättningsreformer som utlovats. Till exempel i en rapport av rådet för utvärdering av den ekonomiska politiken 2021 konstateras det att regeringens sysselsättningsåtgärder inte stärker de offentliga finanserna i enlighet med de mål som regeringen själv satt upp. Regeringens reformer har försvagat incitamenten för att arbeta, eftersom de har höjt tröskeleffekten och de effektiva marginalskattesatserna. Samlingspartiet anser att Finland bör genomföra omfattande reformer för att förbättra flexibiliteten på arbetsmarknaden, undanröja flitfällor och förbättra arbetsförmågan. På arbetsmarknaden bör balansen mellan ansvar och förpliktelser motsvara den nordiska nivån. Det behövs mer mobilitet på arbetsmarknaden, tillräckligt omställningsskydd och bättre incitament.

Betänkande FiUB 4/2022 rd Reservation 2 /saml

Ändringarna i tilläggsbudgeten fokuserar på coronapandemin

Den första tilläggsbudgetpropositionen och den kompletterande propositionen ökar behovet av upplåning med 0,6 miljarder euro och ökar hela årets behov av upplåning till 7,6 miljarder euro. De flesta av ökningarna hänför sig till coronavirusläget. Finland har klarat sig bättre än de värsta scenarierna ur den ekonomiska svackan till följd av coronakrisen. Enligt en färsk bedömning av Etna berodde den måttliga minskningen av bruttonationalprodukten i stor utsträckning på vår näringsstruktur. Till exempel servicebranscherna och turismen representerar en relativt liten del av vår samhällsekonomi. Enligt prognoserna dämpar dock den svaga produktivitetsutvecklingen och de minskande åldersklasserna i arbetsför ålder ekonomins tillväxtpotential redan från och med de närmaste åren.

De flesta utgiftsökningarna hänför sig till skötseln av de direkta kostnaderna för coronaepidemin. Epidemin är ännu inte över helt, men säkerställandet av hälsosäkerheten medför fortfarande kostnader. Samlingspartiet understöder att de direkta utgifter som hänför sig till coronaviruset täcks. Regeringen begränsar fortfarande näringsfriheten på grund av coronasituationen. För att täcka företagens kostnader föreslår regeringen ändringar i kostnadsstödet till företag och i stängningersättning. I tilläggsbudgeten reserveras 200 miljoner euro för detta ändamål. Samlingspartiet påpekar att coronaviruset har blivit en del av den normala omvärlden och att motiveringarna till allmänna ersättningar därför försvagas. Det är dock rättvist att företagen får tillräcklig ersättning för de skador som regeringens beslut om begränsning av näringsfriheten orsakar.

Samlingspartiet påpekar att regeringens verksamhet fortfarande är oförutsägbar och reaktiv trots att pandemin pågått i nästan två år. Det har varit omöjligt för företagen att hänga med i förändringarna av den gällande regleringen, och regeringens beslut är oförutsägbara. Det har varit svårt för medborgarna att förstå motiveringarna till de gällande begränsningarna eller avvecklingen av dem. Det har till exempel varit omöjligt för restauranger att planera arbetsskift, anskaffning av lager eller investeringar. Evenemangsbranschen behöver framtidsutsikter och tydliga kriterier för begränsningarna. Oklar kommunikation och omotiverade begränsningar väcker inte förtroende. Även om restriktionerna för närvarande avvecklas, vilket också är befogat, är det oklart hur regeringen skulle agera om pandemin accelererade på nytt till exempel till följd av nya varianter.

Regionförvaltningsreformen och finansieringen

Avsikten är att överföra ansvaret för att ordna social- och hälso-tjänster från kommunerna till de nya välfärdsområdena den 1 januari 2023. Det är ytterst viktigt att inledningen för den nya förvaltningsnivån lyckas i fråga om såväl tjänsternas kvalitet och tillgänglighet som hållbarheten i de offentliga finanserna. Redan nu har många regioner nåtts av oroväckande budskap om att tidsplanen har stramats åt till bristningsgränsen. Organisationerna, strategierna och IKT-systemen byggs samtidigt mycket snabbt upp från noll. Risken är att problemen inom hälso- och sjukvården fördjupas till följd av regeringens svaga agerande. I tilläggsbudgeten ökar regeringen IKT-utgifterna med 155,7 miljoner euro, varav 96 miljoner euro görs som en tidsmässig ändring och beaktas i finansieringen 2023. Samtidigt pågår arbetet med att korrigera hela finansieringssystemet för social- och hälsovården. På grund av den ytterst strama tidsplanen är det praktiskt taget omöjligt för de regionala myndigheterna att utveckla systemen. För att verksamheten över huvud taget ska kunna inledas när organiseringsansvaret överförs, måste man nöja sig med att upprätthålla de nu-

Betänkande FiUB 4/2022 rd

Reservation 2 /saml

varande verksamhetsmodellerna. Ett centralt mål med social- och hälsovårdsreformen är uttryckligen att utveckla tjänsternas effektivitet och kvalitet. Den brådskande tidsplanen och den halvfärdiga beredningen kan nu rentav hota ordnandet av tjänster när ansvaret överförs.

Matproduktionen och försörjningsberedskapen måste tryggas

Det förintelsekrig som Ryssland inlett kommer sannolikt att ha en stor inverkan på världens livsmedelsproduktion. Ryssland och Ukraina står tillsammans för en betydande del av världsproduktionen av till exempel spannmål, solrosolja och gödningsmedel. Krisen inom den inhemska matproduktionen har framskridit obönhörligt utan något nämnvärt ingripande från regeringens sida. De stigande priserna på energi och insatsvaror hotar att göra primärproduktionen helt olönsam. Priserna på spannmålsfutures har redan stigit betydligt i Europa, och prisökningarna förväntas fortsätta om det ryska utplåningskriget drar ut på tiden. Samlingspartiets riksdagsgrupp anser att regeringen äntligen bör aktivera sig för att lösa situationen. Många gårdar har gjort betydande utvecklingsinvesteringar, som nu hotar att äventyra verksamhetens fortbestånd på grund av tillfälliga likviditetsproblem.

Vi föreslår att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 1

Riksdagen förutsätter att regeringen säkerställer att Finland ger Ukraina tillräckligt ekonomiskt, humanitärt och materiellt stöd.

Reservationens förslag till uttalande 2

Riksdagen förutsätter att regeringen snabbt stärker försvarsmaktens resurser så att försvarets trovärdighet, reaktionsberedskapen och anskaffningen av försvarsmateriel motsvarar det förändrade säkerhetspolitiska läget.

Reservationens förslag till uttalande 3

Riksdagen förutsätter att regeringen lägger fram en trovärdig plan för att påskynda den ekonomiska tillväxten och att den innehåller konkreta metoder för att höja sysselsättningen, förbättra förutsättningarna för näringsverksamhet, öka produktiviteten och effektivisera arbetsmarknaden.

Reservationens förslag till uttalande 4

Riksdagen förutsätter att regeringen i planen för de offentliga finanserna förbinder sig att anpassa de offentliga finanserna med 0,4 procent i förhållande till bruttonationalprodukten för att välfärdstjänsterna ska kunna tryggas och hållbarhetsunderskottet brytas.

Reservationens förslag till uttalande 5

Betänkande FiUB 4/2022 rd
Reservation 2 /saml

Riksdagen förutsätter att regeringen lägger fram propositioner genom vilka man enligt finansministeriets uppskattning uppnår det sysselsättningsmål på 80 000 sysselsatta som regeringen har ställt upp, så att de offentliga finanserna stärks med 2 000 miljoner euro. Det utlovades att de permanenta utgiftsökningarna i regeringsprogrammet skulle täckas genom stärkt sysselsättning.

Reservationens förslag till uttalande 6

Riksdagen förutsätter att regeringen som ett led i sysselsättningspaketet lägger fram en proposition om gradering av det inkomstrelaterade utkomstskyddet för arbetslösa så att förmånsnivån är högre i början av arbetslöshetsperioden och sjunker jämnt enligt arbetslöshetens längd.

Reservationens förslag till uttalande 7

Riksdagen förutsätter att regeringen som ett led i sysselsättningspaketet lägger fram propositioner för att avveckla bidragsfällorna inom förmånssystemet.

Reservationens förslag till uttalande 8

Riksdagen förutsätter att regeringen överlämnar en proposition i syfte att möjliggöra rättvisa lokala avtal i alla företag.

Reservationens förslag till uttalande 9

Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar en proposition om att införa en terapigaranti.

Reservationens förslag till uttalande 10

Riksdagen förutsätter att regeringen i fråga om begränsningarna/begränsningsåtgärderna inom evenemangsbranschen i fortsättningen tar större hänsyn till branschens särdrag och mångfald samt iakttar tillräcklig framförhållning.

Reservationens förslag till uttalande 11

Riksdagen förutsätter att regeringen ser till att de gårdar som utvecklat sin verksamhet klarar av de likviditetsproblem som uppstått på relativt kort tid, till exempel på grund av den dåliga skörden under förra perioden och de ökade produktionsinsatskostnaderna.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner förslaget till en tilläggsbudget för 2022 enligt betänkandet och

att riksdagen godkänner de 11 uttalanden som föreslås ovan.

Betänkande FiUB 4/2022 rd
Reservation 2 /saml

Helsingfors 9.3.2022

Sari Multala saml
Janne Sankelo saml

Betänkande FiUB 4/2022 rd Reservation 3 /kd

Reservation 3 /kd

Allmän motivering

Efter att tilläggsbudgetpropositionen utarbetades har ett fullskaligt krig brutit ut i Finlands när-område, då Ukraina blev attackerat av Ryssland. Finansministeriets ekonomiska avdelnings prognos, som det hänvisas till i tilläggsbudgeten och enligt vilken Finlands bruttonationalprodukt beräknas öka med 3,0 procent 2022, är redan ohjälpligt föråldrad. Lägesbilden för hela ekonomin har återigen förändrats och statsfinansernas prioriteringar måste snart omprövas rentav med tanke på hur vi ska klara oss som nation. Vi går från en kris till en annan. Tyvärr beaktar regeringens proposition (RP 26/2022 rd) till riksdagen om komplettering av tilläggsbudgetpropositionen för 2022 (RP 2/2022 rd) inte alls den radikalt förändrade lägesbilden.

Kriget i Ukraina avspeglas oundvikligen som frågor om säkerheten vid våra egna gränser. Det tillägg på 1,5 miljoner euro som föreslås för Gränsbevakningsväsendet i tilläggsbudgeten är litet. I det rådande läget bör Gränsbevakningsväsendets och Försvarsmaktens anslagsbehov utredas och eventuella brister åtgärdas så snart som möjligt. Också resurserna för repetitionsövningar och frivilligt försvarsarbete bör ökas.

För att lindra lönsamhetskrisen inom jordbruket har man infört likviditetslån med statsborgen. I tilläggsbudgeten föreslås ett tilläggsanslag på 8 miljoner euro till Gårdsbrukets utvecklingsfond för att täcka eventuella borgensförluster för staten. Det föreslagna beloppet är anspråkslöst, och möjligheterna att täcka borgensförluster hjälper praktiskt taget inte jordbrukarna alls att klara av akuta lönsamhetsproblem. Inte heller inom banksektorn har statsborgen för likviditetslån nämnvärt ökat viljan att bevilja lån. Försörjningsberedskapen i vårt land håller på att försämrats samtidigt som den globala livsmedelsförsörjningen försämrats. Regeringen måste utan dröjsmål lämna riksdagen behövliga propositioner för att stärka gårdarnas lönsamhet och höja Finlands självförsörjningsgrad i fråga om livsmedel.

Jag föreslår att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 1

Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål förelägger riksdagen en proposition som åtgärdar bristerna i Gränsbevakningsväsendets och Försvarsmaktens omkostnader och i de behövliga upphandlingarna.

Reservationens förslag till uttalande 2

Riksdagen förutsätter att regeringen utan dröjsmål lämnar riksdagen de propositioner som behövs för att förbättra jordbrukets lönsamhet, försörjningsberedskapen och jordbrukarnas välfärd.

**Betänkande FiUB 4/2022 rd
Reservation 3/kd**

Detaljmotivering

ANSLAG

Huvudtitel 28

FINANSMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

89. Finansieringen av välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen

30. Finansiering av välfärdsområdena och HUS-sammanslutningen och av vissa uppgifter för Helsingfors stad (reservationsanslag 3 år)

Tilläggsbudgetpropositionen innehåller en finansiering på 155,7 miljoner euro för att inrätta välfärdsområdena. Tillägget gäller i synnerhet en tidigareläggning av finansieringen av nödvändiga IKT-ändringskostnader (147 miljoner euro). Summan är blygsam i förhållande till välfärdsområdenas beräknade IKT-ändringskostnader. Dessutom kompenserar den överhuvudtaget inte den enorma vårdskulden inom hälso- och sjukvården. Vårdskulden kommer åtminstone inte på kort sikt att lindras till följd av den administrativa reformen.

Anslaget riktas också till annan finansiering av beredningen av välfärdsområden och även till stödjande av fullmäktigegruppernas verksamhet (5,7 miljoner euro). Finansieringen av social- och hälsovården är inte öronmärkt, dvs. välfärdsområdena måste inom ramen för de knappa anslagen balansera sin budget för att ordna lagstadgade tjänster. Exempelvis kommer de förmåner som är beroende av prövning – såsom stödet för närståendevård, dvs. antalet stödtagare, stödnivån och eventuella stödtjänster – att förenhetligas enligt hur mycket pengar som finns disponibla efter att de tjänster som inte är beroende av prövning har finansierats.

Välfärdsområdena bör inte genom särskild finansiering från regeringen få utgifter som binder upp välfärdsområdets budget oberoende av hur mycket pengar som står till förfogande senare. I framtiden måste pengarna sökas i den övriga finansieringen av välfärdsområdet. Dessutom har många välfärdsområden redan nu stött på ett definitionsproblem i samband med upprättandet av en förvaltningsstadga, nämligen till vem och hur pengarna till fullmäktigegrupperna ska betalas ut. Enligt Kommunförbundets tolkning är det lagstridigt att betala stödet direkt till en distriktsorganisation eller förening.

Jag föreslår att riksdagen godkänner följande uttalanden:

Reservationens förslag till uttalande 3

Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar en proposition till riksdagen som åtgärdar den akuta vårdskulden och vårdarbristen inom hälso- och sjukvården.

Reservationens förslag till uttalande 4

Betänkande FiUB 4/2022 rd
Reservation 3/kd

Riksdagen förutsätter att 5,7 miljoner euro för stödjande av fullmäktigegruppernas verksamhet används för ändringskostnader för välfärdsområdena, genom vilket man med hjälp av utrednings- och registreringsarbete för avtal under 2022 säkerställer bland annat att stödet för närståendevård samordnas i enlighet med bästa praxis i välfärdsområdet i fråga.

Huvudtitel 29

UNDERVISNINGS- OCH KULTURMINISTERIETS FÖRVALTNINGSOMRÅDE

80. Konst och kultur

Regeringen föreslår ett tillägg på drygt 34 miljoner euro för understöd till personer, firmor och ensamföretagare inom konst- och kultursektorn och ett tillägg på drygt 28 miljoner euro till konst- och kulturinstitutioner samt sammanslutningar inom kultursektorn för ersättning av förluster till följd av minskade inkomster från inträdesbiljetter och andra inkomster.

Samtidigt borde ersättningen för utlåning av e-material ha ordnats. Antalet lån av e-material har ökat med cirka 500 procent de senaste fem åren och upphovsmännen till litteratur har därmed gått miste om upphovsrättsersättningar för flera miljoner e-lån. Dessutom bereds som bäst ett gemensamt e-bibliotek för kommunerna. Undervisnings- och kulturministeriet och riksdagen har med flera miljoner euro finansierat utvidgningen av e-biblioteket till riksomfattande verksamhet, anknytande utredningsarbete och inledande av verksamheten. De upphovsrättsliga frågorna borde ha besvarats innan verksamheten påskyndades. E-bibliotekets verksamhet vilar inte på en moraliskt hållbar grund förrän teknikneutrala utlåningsersättningar till upphovsmännen har möjliggjorts i lagstiftningen.

Jag föreslår att riksdagen godkänner följande uttalande:

Reservationens förslag till uttalande 5

Riksdagen förutsätter att regeringen lämnar en proposition om en sådan utlåningsersättning för e-material som är teknikneutral och tar hänsyn till upphovsrättigheterna.

Förslag

Jag föreslår

att riksdagen godkänner förslaget till en tilläggsbudget för 2022 enligt betänkandet och

att riksdagen godkänner de fem uttalanden som föreslås ovan.

Helsingfors 9.3.2022

Sari Essayah kd